

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

787. An, & qualiter ante vacationem conferri possit beneficium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

expeditionem gratia videatur informis & rudis, veluti egens expolitione circa clausulas, & earum extensiones per Officiales, qui soli eam possunt in mundum reducere & expolire, quin & literas denegare, aut de facili, ut Gonz. *gl. 15. §. 3. n. 33.* supplicationem signatam lacerare. Mandos. *ad reg. de non iudicand. q. 3. n. 4.* Bellam. *decis. 110. n. 6. & 7.* Gonz. *loc. cit.* Ferret. *conf. 127. n. 1.* Sanch. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 2. & c.* apud Lott. *n. 3.* licet etiam, si quis acceperit possessionem ante dictas literas expeditas, fructus beneficii non faciat suos; sed teneatur in conscientia eos restituere, etiam dum nemo se opponit, ut Felin. *in c. veniens. de accusat. n. 3.* apud Lott. *n. 4.* eò quòd litera ista sint loco tituli, sine quo beneficium teneri nequit, ut Compostellan. *in c. super literis. de rescript. n. 9.* Bellam. *decis. 209. n. 9. & c.* apud Lott. *n. 7. & 6.* Nihilominus hæc & similia referenda non sunt ad substantiam intrinsicam gratia, sed ad ejus usum extrinsecum & exequibilitatem respectu personæ, cui providetur; respectu cujus usus & exequibilitatis sine dictis literis gratia non potest dici perfecta, nisi eâ perfectione, quam habet potentia ad actum, ut ait Lott. *n. 9.* ac proinde usus hic extrinsecus seu exequibilitas sumit quidem initium & principium suum ex voluntate & rescripto, seu dicta signatura Papæ, perfectionem tamen suam quasi actualem non habet, nisi ex literis. Lott. *num. 10.* ex Socin. *conf. 41. nu. 3. vol. 3.* Item gratia illa rescripto contenta, & nondum literis explicata, æquiparatur homini adhuc clauso in utero matris, qui licet quæ ejus favorem concernunt, inter humanas res reputetur, tamen ad alios effectus non prodest. *l. qui in utero. de statu hominis.* Et hinc gratia, dum ex rescripto seu signatura deducitur ad perfectionem illam, quam recipit ex literis, duci videtur ex quodam tenebricoso utero in lucem istius mundi. Lott. *num. 19.* ex Gomez. *in reg. 27. Cancell. de non iudic. q. 1. n. 2.* Unde etiam Rota & Mand. *ad eand. reg. q. 15. num. 2.* apud Lott. *cit. num. 9.* apertissime gratiam ante expeditionem literarum vocant jus quoddam implicitum & minus clarum. Atque ita etiam ob necessitatem expediendi dictas literas emanarunt tres regulæ Cancell. Lott. *à num. 14.* nempe 27. *de non iudicando juxta formam supplicationum, sed literarum expeditarum, quæ fundatur in eo, quòd iudicium debeat fieri super certo.* Lott. *num. 37.* ex Menoch. *conf. 711. nu. 6.* utcumque autem gratia sit perfecta in sui substantia ex solo rescripto; ea tamen certitudo non porrigitur ad qualitates & contingentia, super quibus est iudicandum; quia hæc dependent ab extensione vel restrictione clausularum supplicationis juxta stylum Cancell. & sic à facto ipsorum expeditorum seu officialium, quòd fit, ut donec litera expedita sint & judici exhibeantur, impossibile sit iudicare super gratia, qua hac ratione adhuc incerta est. Lott. *n. 18.* citans Natt. *conf. 37. n. 23.* Surd. *conf. 311. n. 18.* & Seipsum *l. 2. q. 13. n. 98.* de qua regula fusiùs *ibid.* Lott. *à n. 20. ad 49.* Item regula 31. ut non valeant commissiones causarum, nisi literis expeditis, ita ut processus ante desuper habiti nullius sint roboris. Lott. *n. 15.* de qua item fusiùs Lott. *à n. 49. ad 59.* Item regula 51. ut nulla suffragetur dispensatio, nisi literis confectis. Lott. *n. 16.* circa quam regulam vide doctrinam Sanch. *de matrim. l. 8. d. 29. n. 5.* quam fusiùs & accuratè refutat Lott. *cit. q. 2. à num. 59.* plura de necessitate harum literarum in ordine ad capiendam possessionem inferius, vide tantisper Lott. *l. 3. q. 19.*

3. Respondeo tertio; in collatione facta ab inferioribus Papæ opus non est istiusmodi literis, aut etiam rescripto similive signaturâ. Lott. *l. 2. q. 46. n. 40.* Item *l. 3. q. 19. n. 26.* citans Bellam. *in c. illud. de presumpt. n. 21.*

PARAGRAPHVS IV.

De tempore, quo facienda collatio.

Quæstio 787. An, & qualiter ante vacationem conferri possit beneficium?

Respondeo primò: beneficium, antequam vacet, nullatenus provideri potest. Castrop. *tr. 13. d. 3. p. 5.* cum communi. Cum enim titulus beneficii indissolubilis sit. *c. Michael. de filiis presb.* isque sit penes beneficiatum investitum, impossibile est, ut eo non remoto, alteri beneficium conferatur in titulum; siquidem unius Ecclesiæ seu beneficii non possunt esse duo beneficiarii seu intitulati. *c. cum non ignores. c. tua. de preb. & DD. communiter in c. super eo. de preb. in 6.* Laym. *in c. consultationibus. de donat. n. 1.* Unde jam etiam ipse Papa non providet de vacaturo (intellige per modum naturalem vacandi, hoc est, per obitum seu mortem naturalem; de vacaturis enim aliter paulò post) sed de vacante, utpote qui tanquam Princeps optimus, uti ex suo rescripto conservari vult uniuscujusque jus suum integrum, ita etiam urcung; salvâ hujus juris integritate non intendit ansam ullam captandi mortem alterius cuiquam dare, tamen si non ignoret, si quando simpliciter faciat gratiam de vacaturo, id intelligi sub conditione, postquam vacaverit. Lott. *l. 3. q. 8. n. 2. & 3.* qui tamen *ibid.* *q. 9. n. 13.* ait illud, quòd Papa nusquam provideat de vacaturo, sed de vacante, restringendum ad modum naturalem vacandi, scilicet per obitum, & non extendendum ad alium modum civilem, ut patet in impetrationibus ad vacatura per sententiam, vel etiam ad vacantia ipso jure (quæ tamen sententiam expectant, ut inde dicatur, si non inducta, saltem decreta vacatio) Item in gratiis ad vacatura per matrimonium, per ingressum religionis, per promotionem vel assecutionem incompatibilis: quippe in his omnibus Papa providet non solum de vacante, sed & de vacaturo; prout explicat Glossator antiq. *ad reg. 62.* & petenti provideri de vacaturo dantur litera de vacante, prout expedierit impetranti. Sicutque hæc adeo vera, ut vivente beneficiario nequidem promissio fieri possit de ejus beneficio vacaturo. *c. 2. de concess. preb.* Laym. *loc. cit.* Lott. *l. 3. q. 8. n. 4.* Si enim pactum seu promissio facta de hæreditate viventis non valet (intellige independenter ab ejus voluntate) tanquam quæ bonis moribus repugnat. *l. donari. §. donationem. ff. de donat. & l. ult. c. de pactis.* ubi dicitur, quòd omnes hujusmodi pactiones odiosa esse videantur & plena tristissimi & periculosi eventus; quare enim quoddam vivente & ignorante de rebus ejus quidam paciscentes conveniunt? Si etiam, ut ait Lott. *loc. cit.* ex Petronio, hæredipetas & fordidos testamentorum captatores profana leges acriter adeò & ferid infectantur, ut vim cujusque promissionis enervent. *l. ult. de pactis.* neque credatur cujusvis juramenti vinculum veluti adjectum promissioni contra bonum

nos mores facta, etiam secundum canonicas sanctiones obligare. *reg. non est obligatorium. de reg. juris in 6.* (pro quo vide citatos quamplurimos apud Lott.) multo magis multoque acrius id cavendum in hac materia beneficii. vide dicta de expectativis.

2. Respondeo secundò: nihil tamen obstat, quò minus beneficium nondum vacans, seu vivente adhuc beneficiato, in proprietatem conferatur, seu incorporetur monasterio, prælaturæ, seu dignitati; hæc enim incorporatio beneficii non necessarid secum fert titulum in actu, sed tantum in habitu, cum frequens sit, ut ad Prælatum monasterii, v. g. pertineat Ecclesia parochialis quodam habitu ratione incorporationis; ad alium autem, nempe ad Intitulatum Vicarium, quodam curam & titulum actualem, Laym. *loc. cit.* citans seipsum in *disp. de Prælatis. q. 208.* Sed neque sic locus est pacto de successione in beneficio, quæ pacta à SS. Canonibus ad imitationem legum civilium gravissimè reprobantur, vel etiam ipsi successioni ex pacto mortuo beneficiato; quia in isto casu beneficii secundum titulum principalem vacare non censetur, sed extintum esse, ut ait Laym. *loc. cit.* citans seipsum *Theol. mor. l. 4. tr. 2. c. 9. n. 2. & Clem. 2. de reb. Eccl. non alien.*

Questio 788. An saltem collator, v. g. Episcopus possit alicui, antequam vacet beneficium, delegare potestatem illud conferendi?

1. Respondeo primò: potest Episcopus Vicario suo generali committere generalem facultatem conferendi beneficia vacatura, sive per obitum, sive causâ resignationis, sive ex alia quacunque: tum quia Vicarius est persona qualificata; tum quia unum cum Episcopo tribunal constituit. *Castrop. loc. cit. num. 3.* Non tamen potest ei committere collationem beneficii certi, antequam vacet. vide dicta superius, ubi de potestate Vicarii quodam conferenda beneficia.

2. Respondeo secundò: de ceterò nulli alteri personæ singulari seu privata potest committere collationem beneficiorum vacaturorum, ne quidem in genere; tum ob textum *cap. deliberatione. §. prohibemus. de off. Legati in 6.* tum ob excellentiam potestatis, quæ alteri, quam personæ qualificatæ, non videtur posse committi. *Castrop. loc. cit.* citans pro hoc *Gl. in c. deliberatione. Paris. de resign. Garc. p. 1. c. 1. n. 9.* Porro qualiter cuicumque à patrono concedi possit in genere potestas nominandi seu præsentandi ad beneficia vacatura ejus juris patronatus subjecta, vel etiam ad unicum, cujus solius existit patronus, dictum supra, ubi de potestate patroni & præsentatione. vide *Castrop. loc. cit. num. 4.*

Questio 789. Intra quod tempus faciendâ collatio?

1. Respondeo: Ordinariis collatoribus concessum à jure communi semestrem. *c. nulla Ecclesiastica. de concess. præb. c. licet. de suppl. Clement. 1. c. 1. eodem.* *Castrop. cit. p. 5. n. 5.* cum communi extenditur hoc ipsum ad collatores omnes (excepto Papâ & Legato ejus à latere & Nuncio: his enim non currit tempus ad conferendum juxta dicta alia; eò quòd possint conferre beneficia etiam devoluta ad Papam. *Castrop. loc. cit. n. 9. Garc. p. 5. c. 3. n. 20.*) tam Ordinarios, quam quibus jure delegationis competit beneficia conferre. *cit. cap. nulla.*

Hinc comprehenduntur etiam Cardinales respectu beneficiorum reservatorum, quorum conferendorum indultum habent; indultum enim conferendi reservata non impedit devolutionem, sicut eam impedit indultum conferendi devoluta ad Papam. *Castrop. n. 10.* Item tam ad eos, quibus collatio competit jure primævo & proprio, quam quibus competit ea jure devoluta; cum hi sint collatores diversi, & hi subeant quoad omnia, seu quoad omnes circumstantias modi & temporis conferendi vices primorum collatorum negligentium conferre, & quoad hos nulla in jure reperitur restrictio temporis. *Castrop. loc. cit. n. 12.* citans *Azor. p. 2. l. 6. c. 27. q. 12. Lamb. l. 2. p. 3. q. 2. a. 8.* Item tam ad eos, ad quos fit devolutio à patrono laico negligente præsentare, quam ad quos ea fit à patrono Ecclesiastico; quia illa beneficia pertinentia ad ejus collationem liberam; siquidem ob negligentiam patroni pro ea vice adimitur ei potestas præsentandi, & nascitur Superiori potestas liberè conferendi. *Castrop. num. 13.* *Azor. ubi ante. q. 11. Lamb. loc. cit.* juxta dicta à nobis alia. Item tam ad collatores manualium, quam beneficiorum non manualium; quia textus *cap. nulla. de concess. præb.* loquitur generaliter, & ratio decidendi æque in manualibus, quam aliis procedit, nempe ne Ecclesiæ maneant in suspensio. *Castrop. num. 11.* neque inde fit, ut dictum alia, quò minus factâ provisione per Superiorem illum, possit talis provisus ab inferiore & ordinario collatore removeri, saltem ex causa justa. *Castrop. loc. cit. juxta Gloss. fin. in Clem. unic. de suppl. negl. v. revocari.*

2. Contra limitanda responsio primò, ut non procedat quodam beneficia resignata permutacionis gratiâ, dum ad horum collationem non est semestrem designatum, & relictum liberum collatori ad illud protrahere collationem; eò quòd horum collatio sit obligatoria. *Castrop. n. 6.* citans *Garc. p. 10. c. 4. n. 2. & 3. Rebuffi. in pr. tit. de devol. nu. 6. & rii. de permut. n. 39.* Secundò, ut non procedat quodam institutionem; hæc enim post factam legitimè præsentationem terminum à jure præfixum non habet ob rationem eandem, quia non est collatio libera, sed necessaria; semestrem autem designatur & relinquatur collatoribus liberè conferentibus. *Castrop. n. 8. Garc. cit. c. 4. nu. 1.* Ideo autem jus determinavit tempus provisioni voluntariæ & non necessariæ; quia ad provisionem liberam non potest compelli collator, sed si intra tempus à jure concessum non conferat, nullâ factâ compulsione, ad Superiorem devolvitur provisio. Secus est de provisione necessaria; hæc enim si omittat Episcopus, v. g. potest compelli ad faciendam institutionem à Metropolitanano vel Nuncio Apostolico, cui si non obediatur, faciendâ institutionem intra terminum sibi præfixum, potest ipse Nuncius vel Metropolitanus instituere, seu conferre, non tam ob devolutionis titulum, quam titulum avocationis & injusti gravaminis tollendi. *Castrop. loc. cit. n. 8.* Tertio, in beneficiis resignatis in favorem, utpote quæ solus Papa conferre potest, cui non currit tempus. *Castrop. n. 7.* citans *Garc. p. 10. c. 2. num. 12. Mandol. ad reg. 34. q. 90.*

3. Porro qualiter hoc tempus incipiat currere, non à die vacationis, sed à die notitiæ de vacatione, dictum est supra, & ubi de tempore præsentacionis. Item qualiter hoc tempus non currat impedito, dictum est satis, ubi agebatur de præsentacione; Item paulò supra dictum est, ubi quærebatur, quæ